

Πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα- χορήγηση αντιγράφων εγγράφων- εύλογο ενδιαφέρον –διαδικασία - αρχή διαφάνειας

Αντώνη Π. Αργυρού,

Δικηγόρου- Αν. Νομικού Συμβούλου στο ΕΚΠΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

1.1.- Πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας, κατά το Σύνταγμά μας, στο άρθρο 2§1 είναι ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου ¹. Η αρχή αυτή καθιερώνει άμεσα το δικαίωμα του κάθε πολίτη να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων που τον αφορούν. Άλλωστε το άρθρο 5 Σ κατοχυρώνει το δικαίωμα στην προσωπικότητα και την ατομική ελευθερία υπήρξε έρεισμα για την ελεύθερη πρόσβαση στην πληροφόρηση πριν τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001. Όμως με την αναθεώρηση θεσπίστηκε το νέο άρθρο 5Α Συντ για το δικαίωμα πρόσβασης στην πληροφόρηση το οποίο αναμφισβήτητα κατοχυρώνει δικαίωμα του πολίτη για πλήρη γνώση όλων των διοικητικών στοιχείων. Στο άρθρο **10 του Συντάγματος** ορίζονται τα εξής: *«1. Καθένας ή πολλοί μαζί έχουν το δικαίωμα, τηρώντας τους νόμους του Κράτους, να αναφέρονται εγγράφως στις αρχές, οι οποίες είναι υποχρεωμένες να ενεργούν σύννομα κατά τις κείμενες διατάξεις και να απαντούν αιτιολογημένα σε εκείνον, που υπέβαλε την αναφορά, σύμφωνα με το Νόμο. 2....3. Η αρμόδια υπηρεσία ή αρχή υποχρεούται να απαντά στα αιτήματα για παροχή πληροφοριών και χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων μέσα σε ορισμένη προθεσμία, όχι μεγαλύτερη των 60 ημερών, όπως νόμος ορίζει. Σε περίπτωση παράδοσης άπρακτης της προθεσμίας αυτής ή παράνομης άρνησης, πέραν των άλλων τυχόν κυρώσεων και εννόμων συνεπειών, καταβάλλεται και ειδική χρηματική αποζημίωση στον αιτούντα, όπως νόμος ορίζει».*»

¹ βλ. 1) ΘΕΟΔΩΡΑΣ Δ.ΑΝΤΩΝΙΟΥ, Ο σεβασμός της αξίας του ανθρώπου ως αρχή και δικαίωμα στο Σύνταγμα του 1975: Συγχρόνως μια συμβολή στη δογματική των ατομικών δικαιωμάτων και στην ερμηνεία του άρθρου 2 παρ. 1 του Συντάγματος του 1975 (Αθήνα-Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2010). 2) ΑΡΙΣΤΟΒΟΥΛΟΣ Ι. ΜΑΝΕΣΗΣ, Συνταγματικά δικαιώματα: Ατομικές ελευθερίες (Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός Οίκος Σάκκουλα, 4η έκδ. 1982),

1.2.-Πέραν της συνταγματικής (άρθρα 5Α και 10 παρ. 3) το δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα έχει και νομοθετική θεμελίωση.

Με το άρθρο 16 του ν.1599/1986² αναγνωρίστηκε για πρώτη φορά σε κάθε πολίτη το δικαίωμα γνώσης των διοικητικών εγγράφων, αφού προηγουμένως το διαμόρφωσε και το αναγνώρισε το Συμβούλιο Επικρατείας με αποφάσεις του.

Η χορήγηση αντιγράφων δημοσίων εγγράφων, προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 5 του Ν.2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (Φ.Ε.Κ. 45/τ. Α΄/9-3-1999) (ΚΔΔιαδ), όπως αυτές συμπληρώθηκαν από τις διατάξεις της παρ.2 του άρθρου 8 του Ν.2880 (ΦΕΚ 9/ τ. Α΄, 30-1-2001) και αντικαταστάθηκαν με αυτές της παρ.2 του άρθρου 11 του Ν. 3230 (ΦΕΚ 44/ τ. Α΄,11-2-2004 και του ΠΔ 28/2015 ΦΕΚ 34/Α/2015 και άρθρο 7 παρ.1 Ν.4325/2015,ΦΕΚ Α 47/11.5.2015.

1.3- Ο κοινός νομοθέτης στην επιθυμία του να υλοποιήσει τη βασική και θεμελιώδη αρχή της δημοσιότητας και διαφάνειας του Συντάγματος (άρθρα 5^ο(Δικαίωμα πληροφόρησης),14 παρ 9(ιδιοκτησιακό καθεστώς, η οικονομική κατάσταση και τα μέσα χρηματοδότησης των μέσων ενημέρωσης),29 παρ2 (εγγυήσεις διαφάνειας ως προς τις εκλογικές δαπάνες και γενικά την οικονομική διαχείριση των κομμάτων),102παρ5(διασφάλιση της διαφάνειας κατά τη διαχείριση των πόρων ΟΤΑ),103 παρ 7 (εγγυήσεις διαφάνειας και αξιοκρατίας ή ειδικές διαδικασίες επιλογής προσωπικού του Δημοσίου) στη δράση της Διοικήσεως³, αρχικά με το άρθρο 16 Ν. 1599/1986⁴ και στη συνέχεια με το Ν.2690/99 θέσπισε κανόνες, διαδικασίας που αποβλέπουν κατά κύριο σκοπό στην λειτουργική αποτελεσματικότητα της Διοίκησης και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων προς τον πολίτη υπηρεσιών, ειδικότερα δε στη δραστηριοποίηση των διοικητικών υπηρεσιών για την ταχεία και αποτελεσματική εξυπηρέτηση των πολιτών ⁵πλην όμως πολλές φορές η Δημόσια Διοίκηση ,επικαλείται, διάφορες αβάσιμες προφάσεις ή αβάσιμες δικαιολογίες για μην ικανοποιήσει εμπρόθεσμα⁶ τα νόμιμα αιτήματα των πολιτών, επικαλούμενη «*ότι δεν αποδεικνύει το απαιτούμενο από τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας εύλογο ενδιαφέρον για τη λήψη των αιτηθέντων αντιγράφων*⁷». Ως εύλογο ενδιαφέρον δεν νοείται το ενδιαφέρον κάθε πολίτη για την εύρυθμη άσκηση των γενικών καθηκόντων των διοικητικών υπηρεσιών και για την τήρηση των νόμων, αλλά εκείνο το οποίο προκύπτει, κατά τρόπο αντικειμενικό, από την ύπαρξη μιας

² Μελέτη του Παναγιώτη Σκουρή, δημοσιευμένη στο ΝΟΒ 2006, 620.»Το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα».-

Σχετ.Νομολ.: ΣΤΕ 3943/1995, ΣΤΕ 841/1997, ΣΤΕ 1397/1993, ΣΤΕ 1214/2000, ΣΤΕ 3130/2000, ΣΤΕ (ΕΑ) 420/2002, ΣΤΕ (ΕΑ) 358/2002, ΣΤΕ 3117/2005.-.

³ βλ. Γνμ Ν.Σ.Κ. 259/2003 ad hoc, Γνμ Ν.Σ.Κ.Ολ. 723/2000, Γνμ. Ν.Σ.Κ. 25/2002

⁴ Νόμος 1599 της 11/11.6.86. «Σχέσεις κράτους- πολίτη, καθιέρωση νέου τύπου δελτίου ταυτότητας και άλλες διατάξεις.» (Α' 75)

⁵ Πρβλ..ΣτΕ 3004/2010 Ολομ,

⁶ Πρβλ. ΣτΕ2826/2014

⁷ Πρβλ.ΣτΕ 3938/2013

συγκεκριμένης, προσωπικής έννομης σχέσεως, συνδεδεμένης με το υποβαλλόμενο αίτημα ή με το περιεχόμενο των διοικητικών στοιχείων στα οποία ζητείται η πρόσβαση.⁸

1.4.- Σύμφωνα με το άρθρο 9^Α,Σ « Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει.» Σε υλοποίηση της Συνταγματικής επιταγής σύμφωνα με το νόμο 2472/1997, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα προστατεύονται κατά κύριο λόγο και αρμόδια αρχή για την εποπτεία της εφαρμογής του είναι μια ανεξάρτητη δημόσια αρχή, η Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (ΑΠΔΠΧ).

1.5.- Η ταυτόχρονη εφαρμογή του Ν.2690/1999 , που εξασφαλίζει την πρόσβαση του πολίτη στα δημόσια έγγραφα (άρθρο 5 ΚΔΔιαδ) αφενός, και των διατάξεων για την προστασία των προσωπικών δεδομένων (ν. 2472/1997) αφετέρου, συνιστά ζήτημα για τον εφαρμοστή του δικαίου, καθώς δεν υφίσταται ιεραρχική σειρά μεταξύ των ανωτέρω δικαιωμάτων. Το δικαίωμα πρόσβασης των πολιτών της Ε.Ένωσης σε έγγραφα τόσο των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης όσο και των εθνικών οργάνων όταν εφαρμόζουν κοινοτικό δίκαιο κατοχυρώνεται με το άρθρο 42 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο αποτέλεσε πηγή έμπνευσης για την ερμηνεία της σχετικής υποχρέωσης των αρχών αυτών, μετά δε τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης της Λισσαβόνας απέκτησε νομική δεσμευτικότητα και ίδιο νομικό κύρος με τις Συνθήκες⁹. Η διοίκηση με διάφορες προφάσεις και επίκληση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων αρνείται την ικανοποίηση των αιτημάτων του άρθρου 5 του ΚΔΔιαδ. Το ζήτημα είναι αφ' ενός μεν η διαφάνεια, αφ' ετέρου η προστασία των προσωπικών δεδομένων κατά την εφαρμογή του άρθρου 5 του ΚΔΔ. Το πρόβλημα έχει απασχολήσει και την θεωρία και την νομολογία. Η τελική κρίση οδηγεί στην στάθμιση από τον εφαρμοστή του δικαίου, «χωρίς καμία καθοδήγηση εκ μέρους του νομοθέτη¹⁰» Σε κάθε περίπτωση ο καθένας έχει δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων του. (βλ Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών)

⁸ Πρβλ. ΣτΕ 1214/2010

⁹ Βλ.Ε. Πρεβεδούρου, Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου: σχέση ανταγωνισμού ή αλληλοσυμπλήρωσης; ΕφημΔΔ 2/2011, σ. 279 (282).

¹⁰ Βλ.Σ,Βλαχόπουλου: «Διαφάνεια της κρατικής δράσης; Και προστασία προσωπικών δεδομένων» εκδ Α.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ, σελ 143

2.- Το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα της γνώσης των διοικητικών εγγράφων

Το **άρθρο 5 Α** σε συνδυασμό με το **άρθρο 10** του Συντάγματος καθιερώνουν, ως έκφραση της διαφανούς δράσης της Διοίκησης¹¹, το ατομικό δικαίωμα γνώσης των δημοσίων εγγράφων, το οποίο εξειδικεύεται με το **άρθρο 5** του Ν. 2690/1999 (ΚΔΔιαδ)¹².

ΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ διακρίνονται σε:

2.1.-ΔΗΜΟΣΙΑ: είναι εκείνα που έχουν συνταχθεί κατά τους νόμιμους τύπους, από τον καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδιο δημόσιο υπάλληλο ή λειτουργό ή πρόσωπο που ασκεί δημόσια υπηρεσία ή λειτουργία (άρθρο 438 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας).

2.2.-Ιδιωτικά: Ιδιωτικά έγγραφα, είναι κάθε έγγραφο που δεν εμπίπτει στην έννοια του διοικητικού εγγράφου. Τα ιδιωτικά έγγραφα που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες.

Άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης στα ιδιωτικά έγγραφα που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες:

Σύμφωνα με το **άρθρο 5 § 2** του ανωτέρω ν. 2690/1999: «όποιος **έχει ειδικό έννομο συμφέρον** δικαιούται, ύστερα από γραπτή αίτηση του, να λαμβάνει γνώση των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με υπόθεσή του, η οποία εκκρεμεί σ' αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές».

2.3.-ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ: Ως διοικητικά έγγραφα κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων (άρθρο 5 παρ. 1 Ν.2690/99) νοούνται όσα συντάσσονται από δημόσιες υπηρεσίες, ανεξαρτήτως του ειδικότερου προσδιορισμού τους και αδιάφορα αν αφορούν τον αιτούντα ή τρίτα πρόσωπα¹³ όπως επίσης δεν απαιτείται να έχουν το χαρακτήρα των εκτελεστών πράξεων¹⁴, συνεπώς περιλαμβάνεται κάθε έγγραφο που έχει συνταχθεί από τις δημόσιες υπηρεσίες. Επίσης ως διοικητικά έγγραφα θεωρούνται, ως εκ του σκοπού των άνω διατάξεων, και αυτά που χρησιμοποιήθηκαν ή λήφθηκαν υπόψη για τον καθορισμό της διοικητικής δράσης ή τη διαμόρφωση γνώμης ή κρίσης διοικητικού οργάνου¹⁵. Κατά την Εισηγ. Εκθ. του Ν. 1599/1986 -σε σχέση με το άνω άρθρο 16 αυτού- περιλαμβάνονται "**ό,τι υπάρχει μέσα στα αρχεία της διοίκησης**"¹⁶. Περιλαμβάνονται και τα δικαιολογητικά¹⁷. Ομοίως, αντιμετωπίζονται ως διοικητικά έγγραφα κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτών και τα έγγραφα που δεν συντάχθηκαν από δημόσιες υπηρεσίες, αλλά έχουν καταχωρισθεί και βρίσκονται σε αυτές,

¹¹ Ο νομοθέτης έχει θεσπίσει κανόνες διαδικασίας που αποβλέπουν προεχόντως στη λειτουργική αποτελεσματικότητα της Διοικήσεως και στην ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων προς τον πολίτη υπηρεσιών, ειδικότερα δε στη δραστηριοποίηση των διοικητικών υπηρεσιών για την ταχεία και αποτελεσματική εξυπηρέτηση των πολιτών ΣτΕ 3004/2010 Ολομ).

¹² Το παρόν άρθρο, όπως έχει τροποποιηθεί, περιελήφθη στην "κωδικοποίηση διατάξεων για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία" του ΠΔ 28/2015 (ΦΕΚ 34 Α'/23-3-2015)

¹³ βλ. Σπηλιωτόπουλο, σελ. 165,

¹⁴ Βλ. Σιούτη σε Διοικητικό Δίκαιο (2004) σελ 255

¹⁵ Βλ. ΓνωμΕισΑΠ 6/2006, 1/2005, 21/2003, 2/2003, και ΓνωμΝΣΚ 503/2002, 243/2000.

¹⁶ Βλ και Γέροντα, ΔΤΑ 2000,570

¹⁷ Πρβλ και ΓνωμΝΣΚ 620/1999, 465/1998,1191,1997, 338/1996, Γεραπετρίτη, ΠειρΝομ 1997,375.

διότι υποβλήθηκαν από ιδιώτες ως δικαιολογητικά ή ως προϋπόθεση για την έκδοση διοικητικής πράξης και, εν πάση περιπτώσει, έχουν αποτελέσει στοιχεία της διοικητικής δράσης¹⁸ Είναι, ενδεικτικά: Οι εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις. Η απαρίθμηση στο νόμο είναι ενδεικτική.

2.3.1.- Ως έγγραφο, για την άσκηση του δικαιώματος του άρθρου 5 του ν ΚΔΔιαδ, νοείται μόνο εκείνο του οποίου έχει περαιωθεί η διαδικασία της έκδοσης ή τουλάχιστον της κατάρτισης (σχέδιο) και όχι εκείνο το σχέδιο ή τμήμα τούτου που βρίσκεται στο στάδιο της επεξεργασίας και δεν έχει οριστικοποιηθεί το περιεχόμενό του. Για την ολοκλήρωση διοικητικού εγγράφου, απαιτείται αυτό να έχει υπογραφεί και πρωτοκολληθεί, οπότε και απαγορεύεται κάθε επέμβαση, προς αλλοίωση του περιεχομένου του, σύμφωνα με τις αριθμ. 80/1999 (Τμήμα Δ') και 383/2000 (Τμήμα Β') γνωμοδοτήσεις του Ν.Σ.Κ.

Δεν δύναται να αποτελέσει αντικείμενο του δικαιώματος πρόσβασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2690/99 (ΚΔΔιαδ.), όπως ισχύει, έγγραφο μη υπογεγραμμένο από τον τελικώς, κατά νόμο, υπογράφοντα, καθόσον δεν συνιστά ολοκληρωμένο διοικητικό έγγραφο.

2.3.2.- Άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα : Σύμφωνα με το άρθρο 5 § 1 του ν. 2690 της 5/9.3.1999 «κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτηση του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων»¹⁹.

Στην έννοια του "κάθε ενδιαφερόμενος" περιλαμβάνεται, κατά μείζονα λόγο, και αυτός που έχει εύλογο έννομο συμφέρον²⁰ στην έννοια δε του "όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον" , περιλαμβάνεται και αυτός που αναφέρεται σε επιδίωξη δικαστικής προστασίας²¹ Το άρθρο 5 παρ. 1 του ΚΔΔιαδ θεμελιώνει το δικαίωμα του κάθε ενδιαφερομένου²², φυσικού ή νομικού προσώπου, στην ελεύθερη πρόσβαση στα διοικητικά έγγραφα χωρίς την επίκληση έννομου συμφέροντος. Η μοναδική προϋπόθεση για την άσκηση του δικαιώματος είναι η γραπτή αίτηση.

3.1.-ΥΠΟΧΡΕΟΙ ΦΟΡΕΙΣ: Στον Κώδικα διοικητικής διαδικασίας (ν. 2690/1999(ΚΔΔιαδ) ,όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 παρ.1 Ν.4250/2014,ΦΕΚ Α 74/26.3.2014 και προστέθηκε με το άρθρο 7 παρ.1 Ν.4325/2015,ΦΕΚ Α 47/11.5.2015) υπάγονται πλέον:

Το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και στα άλλα νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου, τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) που ανήκουν στο κράτος ή

¹⁸ Βλ.ΝΣΚ 197/2010, 620/1999.

¹⁹ Πρβλ. Ολομ ΣτΕ 94/2013.

²⁰ Βλ. και ΣτΕ 1397/1993, ΣτΕ 841/1997, ΣτΕ 205/2000, ΣτΕ 3130/2000 και Λαζαράτο, Δ 1998,1230 για την έννοια του ευλόγου ενδιαφέροντος βλ. ΣτΕ 1214/2000 ΔιΔικ 2006,1200

²¹ Βλ Σπηλιωτόπουλο, σελ 165, Γέροντα, ΔΤΑ 2000, 571.

²² Ως ενδιαφερόμενος νοείται όχι μόνον αυτός που θεμελιώνει συγκεκριμένο έννομο συμφέρον, αλλά και οποιοσδήποτε μπορεί, ως εκ της ιδιότητάς του, να επικαλεσθεί το ενδιαφέρον του για την υποβολή αιτήματος κατά το άρθρο 4 του ΚΔΔ ή για γνώση του περιεχομένου συγκεκριμένων διοικητικών εγγράφων κατά το άρθρο 5 του ίδιου Κώδικα (πρβλ. ΣΕ 94/2013 Ολομ).

επιχορηγούνται τακτικώς, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους, στα Ν.Π.Ι.Δ. και τις Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί (ΔΕΚΟ) του Κεφαλαίου Α' του Ν.3429/2005, καθώς και στα νομικά πρόσωπα και οι επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α, εντός ή εκτός της Γενικής Κυβέρνησης²³

3.2.- Η δυνατότητα πρόσβασης στις περιβαλλοντικές πληροφορίες

Μια από τις σημαντικότερες που συμπληρώνουν το άρθρο 6 του ΚΔΔ και το άρθρο 16 του Ν. 1599/1986, κατέχει η ΚΥΑ 77921/1440/1995(ΦΕΚ 795Β) που ρυθμίζει την ελεύθερη πρόσβαση του κοινού στις δημόσιες αρχές, προκειμένου να τους χορηγηθούν πληροφορίες σχετικά με το περιβάλλον και η οποία αποτελεί ενσωμάτωση στην έννομη τάξη της κοινοτικής οδηγίας 90/313 ΕΟΚ. Το δικαίωμα πρόσβασης σε περιβαλλοντικές πληροφορίες παρέχεται σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, χωρίς να κρίνεται απαραίτητο αυτό να δικαιολογεί έννομο συμφέρον.

4.- Το δικαίωμα των πολιτών να λάβουν γνώση των διοικητικών εγγράφων είναι **ατομικό**, βασιζόμενο στις διατάξεις των άρθρων 1, 10, 20§2 Σ. Η άρνηση της Διοικήσεως [ρητή ή σιωπηρή] να ικανοποιήσει σχετικό αίτημα είναι εκτελεστή ατομική διοικητική πράξη και μπορεί να προβληθεί με αίτηση ακύρωσης. Οι δημόσιες υπηρεσίες έχουν άμεση και αυτοτελή υποχρέωση να επιτρέπουν υπό τους όρους του άρθρου 5 του Ν 2690/99 την πρόσβαση κάθε ενδιαφερομένου στα διοικητικά ή ιδιωτικά έγγραφα που φυλάσσουν στα αρχεία τους χωρίς να απαιτείται προηγούμενη (προκαταβολική) σχετική εντολή του Εισαγγελέα Πρωτοδικών²⁴ Στο περιεχόμενο του δικαιώματος γνώσεως διοικητικών εγγράφων συγκαταλέγονται και δημόσια έγγραφα τα οποία ελήφθησαν υπόψη για τη διαμόρφωση ή τη θεμελίωση της κρίσεως του διοικητικού οργάνου κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του. (βλ ΣτΕ 3855/2010)

4.1.-ΠΩΣ ΑΣΚΕΙΤΑΙ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ :Ο ΚΔΔιαδ στο άρθρο 5 παρ.1 ορίζει ρητώς τον τρόπο άσκησης του δικαιώματος πρόσβασης. Ο πολίτης θα πρέπει να υποβάλλει σχετική γραπτή αίτηση. Από το συνδυασμό των άρθρων 5 παρ.1 ΚΔΔιαδ και 25 παρ.3 Συντ προκύπτει ότι η αίτηση του διοικουμένου επιβάλλεται να είναι ορισμένη και να αναφέρεται σε συγκεκριμένα έγγραφα. Με τον τρόπο αυτόν είναι δυνατή η ικανοποίηση του αιτήματος χωρίς υπέρμετρη απασχόληση των διοικητικών υπηρεσιών κι έτσι αποφεύγεται καλύτερα μία καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος. Σύμφωνα με την παράγραφο 4,το δικαίωμα γνώσης των διοικητικών στοιχείων ασκείται είτε με μελέτη του εγγράφου στο

²³ Φορείς Γενικής Κυβέρνησης: φορείς της Κεντρικής Κυβέρνησης (Κεντρική Διοίκηση, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και εποπτευόμενα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου), φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμοι και Περιφέρειες, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που ανήκουν, ελέγχονται ή χρηματοδοτούνται από τους ΟΤΑ), φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (Ασφαλιστικά Ταμεία, Οργανισμοί Απασχόλησης και Οργανισμοί Παροχής Υπηρεσιών Υγείας). Οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης πλην της Κεντρικής Διοίκησης περιλαμβάνονται στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, που τηρείται με ευθύνη της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής

²⁴ πρβλ.ΕγκΕισΑΠ Αθ. Κονταξή 6/2006, ΠοινΔνη 2007, σελ. 292, Πρ. Δαγτόγλου «Γενικό Διοικητικό Δίκαιο», τ. Γ1, 1982, σελ. 226, Κ. Χρυσόγονος «Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα», 2002, σελ. 394, ΣτΕ 1225/2011, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, Γνωμ. ΝΣΚ 125/2001, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

κατάστημα της υπηρεσίας ή με χορήγηση αντιγράφου, εκτός αν η αναπαραγωγή αυτού μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο

4.2.- ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΑΙΤΗΣΕΩΣ:

Με το άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, (Ν. 2690/99 (ΦΕΚ 45 Α') (ΚΔΔιαδ). **κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα ύστερα από γραπτή αίτηση του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων**²⁵

4.2.2.-«ΕΥΛΟΓΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ» για την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης σε **διοικητικά έγγραφα**, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 5 Ν. 2690/99, **νοείται** εκείνο το οποίο προκύπτει, κατά τρόπο αντικειμενικό, από την ύπαρξη μιας συγκεκριμένης, προσωπικής εννόμου σχέσεως, συνδεδεμένης με το περιεχόμενο των διοικητικών στοιχείων στα οποία ζητείται η πρόσβαση και όχι βεβαίως το ενδιαφέρον κάθε πολίτη για την εύρυθμη άσκηση των γενικών καθηκόντων της Διοίκησης και την τήρηση των νόμων²⁶. μόνη προϋπόθεση που τίθεται από το Νόμο προς λήψη γνώσης ή αντιγράφου ήδη εκδοθέντος και ευρισκομένου στην κατοχή της υπηρεσίας από την οποία ζητείται διοικητικού εγγράφου είναι η ύπαρξη **«ευλόγου ενδιαφέροντος»** προς τούτο.

Το άρθρο 5 παρ. 1 του ΚΔΔιαδ θεμελιώνει το δικαίωμα (βλ σκέψη 13 σε 94/2013 ΣΤΕ (ΟΛΟΜ) του κάθε ενδιαφερομένου, φυσικού ή νομικού προσώπου, στην ελεύθερη πρόσβαση στα διοικητικά έγγραφα χωρίς την επίκληση έννομου συμφέροντος. Η μοναδική προϋπόθεση για την άσκηση του δικαιώματος είναι η γραπτή αίτηση.

4.3.- ΕΙΔΙΚΟ ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ :Στη περίπτωση αιτήματος γνώσης **ιδιωτικού εγγράφου** ,που φυλάσσεται από δημόσια υπηρεσία, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 5 Ν. 2690/99 , η αίτηση πρέπει να αναφέρεται σαφώς στην ύπαρξη «ειδικού εννόμου συμφέροντος» οπότε τα έγγραφα θα πρέπει να σχετίζονται με υπόθεση του ενδιαφερομένου, εκκρεμή ή περαιωμένη.

Το **επικαλούμενο κάθε φορά συμφέρον** πρέπει να προσδιορίζεται σε σχετική έγγραφη αίτηση που ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει προς την εκάστοτε Αρχή με σαφήνεια.

4.4.- Στην Αίτηση ο ενδιαφερόμενος, **θα πρέπει να καθορίζεται η ταυτότητα των αιτουμένων εγγράφων** κατά τρόπο συγκεκριμένο ώστε να είναι προσδιορίσιμα ατομικώς ή βάσει ειδικού κριτηρίου, ικανού να τα κατατάξει σε ορισμένη κατηγορία ή ομάδα, προς ευχερή αναζήτηση και ανεύρεση τους²⁷Για να υπάρχει υποχρέωση της Διοίκησης να επιτρέψει την πρόσβαση σε διοικητικά έγγραφα, απαιτείται να υποβληθεί γραπτή αίτηση, η οποία να αναφέρεται σε συγκεκριμένα έγγραφα²⁸ τούτο, διότι η αίτηση χορήγησης εγγράφων αφορά μόνον έγγραφα που έχουν ήδη εκδοθεί και φυλάσσονται στην αρμόδια υπηρεσία και όχι αυτά

²⁵ πρβλ. Ολομ ΣτΕ 94/2013.

²⁶ πρβλ. την με αριθμό. 1214/2000 απόφαση του Δ' τμήματος του ΣτΕ

²⁷ Βλ.3938/2013 ΣτΕ).

²⁸ πρβλ. Σ.τ.Ε. 2699/2008 7μ.

που δεν έχουν δημιουργηθεί ²⁹ και που είναι ενδεχόμενο να εκδοθούν στο μέλλον³⁰: «Η Υπηρεσία δεν είναι υποχρεωμένη να χορηγεί σε ιδιώτες και φορείς στατιστικά στοιχεία, τα οποία δεν υπάρχουν, και τα οποία δύνανται να δημιουργηθούν»)

Αν η σχετική αίτηση στερείται των προαναφερθέντων στοιχείων καθίσταται αόριστη³¹ και η άσκηση του εν λόγω δικαιώματος εκ μέρους του πολίτη καταχρηστική, ιδίως αν ο τελευταίος επανέρχεται επανειλημμένως με ανάλογα διαβήματα. Οπότε ορθώς και συννόμως η δημόσια υπηρεσία δύναται να αρνηθεί την ικανοποίηση της αφού δεν είναι νοητό να καταλήγει σε τροχοπέδη της αποτελεσματικής λειτουργίας της

4.5.- ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ:

4.5.1.-Απολυτή απαγόρευση: Το κατά τα ανωτέρω δικαίωμα γνώσης, **αργεί** (και) όταν τα έγγραφα αναφέρονται στην ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτων (δηλ. άλλων πλην του αιτούντος) -βλ άρθρα 16 παρ. 1, 5 Ν 1599/1986, 5 παρ. 3 εδ. α` Ν 2690/1999 όταν παραβιάζεται το απόρρητο³², το οποίο προστατεύεται³³-προβλέπεται από ειδικές διατάξεις-(βλ άρθρο 5 παρ. 3 εδ. α` Ν 2690/1999), όπως π.χ. το φορολογικό απόρρητο³⁴. Απαιτείται, στην τελευταία περίπτωση, να υπάρχει απόρρητο που προβλέπεται από ειδική διάταξη, στη διαφύλαξη του οποίου αποβλέπει η διάταξη του άρθρου 5 παρ. 3 Ν. 2690/1999, η οποία στο σημείο αυτό διευρύνει το άρθρο 16 Ν. 1599/1986. Το λεγόμενο φορολογικό απόρρητο καθιερώνεται με πολλές διατάξεις. Ειδικότερα όμως με το άρθρο 85 παρ. 1 Ν. 2238/1994 "οι φορολογικές δηλώσεις, τα φορολογικά στοιχεία, οι εκθέσεις, οι πράξεις προσδιορισμού αποτελεσμάτων, τα φύλλα ελέγχου... και κάθε στοιχείο του φακέλου που έχει σχέση με τη φορολογία ή άπτεται αυτής είναι απόρρητα... ". Θεσπίζοντας ο νομοθέτης το φορολογικό απόρρητο ³⁵σκοπό έχει κυρίως την προστασία του συμφέροντος του φορολογουμένου και συνεπώς λειτουργεί υπέρ αυτού και συνιστά την αντιπαροχή του κράτους στην οποία αυτό προβαίνει λόγω του καθήκοντος και υποχρέωσης του φορολογουμένου να δηλώνει με

²⁹ (βλ .31/2014 ΓΝΜΔ ΝΣΚ

³⁰ Σ.τ.Ε. 1442/2005 7μ. 1628/2014 και 31/2014 ΓΝΜΔ ΝΣΚ

³¹ Βλ: 148/2013 ΑΠ (ΠΟΙΝ)

³² Βλ : Μελέτη της Ελένης Ζερβογιάννη, στις ΕΦΑΔ 2015, 297. «Η παροχή πληροφοριών για τα αποκτήματα των συζύγων.» Σχετ.Νομολ.: ΑΠ (ΟΛΟΜ) 28/1996, ΑΠ 7/2012.

³³ ΜΠρΠειρ 2486/2012 [Επίδειξη εγγράφου-πρόσκρουση στο τραπεζικό απόρρητο] σε ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ & ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ Τεύχος 12/2013, Δεκέμβριος

³⁴. Βλ: Το φορολογικό απόρρητο: Μελέτη Μαρίας Βαλοδήμου, και της Ανθής Καραγιάννη, δημοσιευμένη στη ΦΟΡΕΠΙΘ 2015, 564.

³⁵ Βλ 150/2012 ΓΝΜΔ ΝΣΚ. Η εντολή του Εισαγγελέα για τη χορήγηση στοιχείων προς ιδιώτες, από τις Δ.Ο.Υ., απορρήτων, κατά το άρθρο 85 του Κ.Φ.Ε., δεν είναι δεσμευτική για τη φορολογική αρχή, εφόσον η εισαγγελική εντολή δεν περιέχει ρητή έκφραση γνώμης περί του απορρήτου των χορηγουμένων στοιχείων και περαιτέρω παραγγελία του εισαγγελικού λειτουργού προς την αρμόδια διοικητική αρχή για τη γνωστοποίηση στον αιτούντα των αιτουμένων στοιχείων, αλλά αποτελεί απλώς διαβίβαση προς αυτήν της σχετικής αιτήσεως προς αξιολόγηση του περιεχομένου της και για τις περαιτέρω νόμιμες ενέργειες της αρμοδιότητάς της. Ως εκ τούτου δεν γεννάται υποχρέωση της Διοικήσεως προς παροχή των αιτουμένων στοιχείων. Κατόπιν δε των ανωτέρω δεν τίθεται ζήτημα ανακλήσεως των σχετικών γνωμοδοτήσεων του Ν.Σ.Κ. επ' αυτού του θέματος

ακρίβεια, αλήθεια και ειλικρίνεια όλα τα περιστατικά της οικονομικής του δραστηριότητας από τα οποία προσδιορίζεται η φύση και η έκταση της φορολογικής αξιώσεώς του. Σκοπείται συνεπώς η ενθάρρυνση των φορολογουμένων, όπως εμφανίσουν στις δηλώσεις τους τα πραγματικά αποτελέσματα της επιχείρησής τους ή την πραγματική φορολογική ύλη (βλ. την Εισηγ. Εκθ. του Ν. 1618/1951 με τον οποίο κυρώθηκε ο Α.Ν 1520/1950). Καλύπτει, επομένως, το φορολογικό απόρρητο, το σύνολο των στοιχείων εκείνων τα οποία δημιουργούν ή προσδιορίζουν τη φορολογική ενοχή του προσώπου στα πλαίσια της (άμεσης ή έμμεσης) φορολογίας³⁶

4.5.2.-Σχετική απαγόρευση: (βλ άρθρο 5 παρ. 3 εδ. Β ν2690/1999). Η αρμόδια διοικητική αρχή μπορεί να αρνηθεί την ικανοποίηση του δικαιώματος τούτου³⁷ αν το έγγραφο αναφέρεται στις συζητήσεις του Υπουργικού Συμβουλίου³⁸, ή αν η ικανοποίηση του δικαιώματος αυτού είναι δυνατόν να δυσχεράνει³⁹ ουσιωδώς την έρευνα δικαστικών, διοικητικών, αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών, σχετικώς με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης.

³⁶ πρβλ την Εισηγ. Εκθ. του άρθρου 69 ΝΔ 3231 1955 στον ΚΝΒ 3 σελ 660 επ. και Αναστόπουλο - Φορτσάκη, Φορολογικό δίκαιο (2003) σελ 496.

³⁷ Βλ ΣτΕ 2780/2014: « η επιχείρηση η οποία, κατόπιν σχετικής έρευνας των αρμόδιων οργάνων της Επιτροπής Ανταγωνισμού, απειλείται με κυρώσεις για παράβαση της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού και καλείται να παραστεί, για να αμυνθεί, ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού, έχει, καταρχήν, δικαίωμα πρόσβασης στα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης. Το δικαίωμα αυτό, το οποίο δεν είναι απόλυτο, αλλά περιορίζεται από την ανάγκη διαφύλαξης άλλων δικαιωμάτων και αγαθών, συνδέεται με τη λυσιτελή άσκηση του δικαιώματος άμυνας κατά την εν λόγω διοικητική διαδικασία, που κατοχυρώνεται και στο δίκαιο της Ένωσης, σε επίπεδο γενικής αρχής αυτού, και αφορά γενικά στα έγγραφα του φακέλου της έρευνας που ενδέχεται να είναι χρήσιμα για την άμυνα της επιχείρησης (βλ. ΣτΕ 2365/2013 επταμ.). Εξάλλου, ναι μεν, αν σημειωθεί προσβολή του ανωτέρω δικαιώματος πρόσβασης κατά τη διαδικασία που προηγείται της έκδοσης πράξης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με την οποία καταλογίζεται στην επιχείρηση παραβίαση των κανόνων του ανταγωνισμού και της επιβάλλονται κυρώσεις, στοιχειοθετείται, καταρχήν λόγος ακύρωσης της πράξης αυτής, εφόσον έχουν θιγεί τα δικαιώματα άμυνας της ενδιαφερόμενης επιχείρησης, όμως, η μη κοινοποίηση εγγράφου με ενοχοποιητικό περιεχόμενο δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ενέχει προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας που δικαιολογεί την ακύρωση της καταλογιστικής πράξης, αν η ενδιαφερόμενη επιχείρηση δεν προβάλλει και δεν τεκμηριώνει ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού στηρίχθηκε σε αυτό προς θεμελίωση της παράβασης που της απέδωσε (βλ. ΣτΕ 2365/2013 επταμ.).»

³⁸ Οι διατάξεις αφενός μεν της παραγρ. 3 (εδάφ. α) του εν λόγω άρθρου 16 του ν. 1566/1986 αφ' ετέρου δε του άρθρου 8 του Κανονισμού Λειτουργίας του Υπουργικού Συμβουλίου (Π.Υ.Σ. 50/1990), με τις οποίες περιορίζεται το ανωτέρω δικαίωμα του διοικουμένου λόγω του απορρήτου χαρακτήρος των συζητήσεων ή των πρακτικών, αντιστοίχως, του Υπουργικού Συμβουλίου, ερμηνευόμενες εν όψει και των διατάξεων των άρθρων 2 παρ. 1, 5 παρ. 1, 10 παρ. 1 και 20 παρ. 1 του Συντάγματος, δεν αποκλείουν την ικανοποίηση αιτήματος περί χορηγήσεως στοιχείων, περιεχομένων μεν στα εν λόγω πρακτικά, αλλ' αναφερομένων προσωπικώς στον διοικούμενο που τα ζητεί (πρβλ. Ολομ. Σ.Ε. 2139/1993), και, ιδίως, στην ατομική του υπηρεσιακή κατάσταση (πρβλ. 3130/2000 ΣΤΕ σε ΑΡΜ/2001 (709), ΔΔΙΚΗ/2001 (110)

³⁹ Βλ ΣτΕ 2007/2013 «Το δικαίωμα πρόσβασης της επιχείρησης στα στοιχεία του φακέλου περιορίζεται από την ανάγκη διαφύλαξης, ιδίως, του επιχειρηματικού απορρήτου των στοιχείων άλλων επιχειρήσεων.»

4.6.-ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ: (βλ (άρθρο 5 παρ. 5 του ν 2690/1999)⁴⁰ «Η άσκηση του κατά τις παρ. 1 και 2 δικαιώματος γίνεται με την επιφύλαξη της ύπαρξης τυχόν δικαιωμάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας.»

Η απόρριψη του κατά αιτήματος πρέπει να είναι αιτιολογημένη και γνωστοποιείται εγγράφως στον αιτούντα το αργότερο μέσα σε έναν (1) μήνα από την υποβολή της αίτησης.

4.7.-ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ⁴¹ΚΑΙ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ :

4.7.1.Η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ: Με αφορμή, την αποκάλυψη γεγονότων διαφθοράς στην δημόσια ζωή του τόπου μας αλλά και διεθνώς, έχει ανοίξει μια τεράστια συζήτηση σχετικά με την δήθεν αντίθεση⁴² του ατομικού δικαιώματος της προστασίας των προσωπικών δεδομένων⁴³ που απαντάται στη διάταξη του άρθρου 9^Α του Συντάγματος⁴⁴ και της αρχή της διαφάνειας που απαντάται στη διάταξη του άρθρου 10 παρ 3 του Συντάγματος για την ελεύθερη και αδιακόλυτη πρόσβαση στα διοικητικά έγγραφα αλλά και στις διατάξεις των άρθρων 14 παρ 9 ,29 παρ 2 , 102 παρ 5 103 παρ 7 Σ. Η διαφάνεια αποσκοπεί στην αποκάλυψη και στον ουσιαστικό έλεγχο της δράσης των δημοσίων αρχών. Με το νέο άρθρο 5^Α § 1 Συντ. το δικαίωμα αυτό συμπεριλήφθηκε στο Κεφάλαιο των Ατομικών Δικαιωμάτων, ενώ με το άρθρο 5 του ν. 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας) ορίζονται οι προϋποθέσεις πρόσβασης του πολίτη στα διοικητικά έγγραφα, που επιτρέπεται κατόπιν (γραπτής) αίτησης του ενδιαφερομένου και με τη συνδρομή «εύλογου ενδιαφέροντος (συγκεκριμένης προσωπικής έννομης σχέσης συνδεόμενης με το περιεχόμενο των διοικητικών στοιχείων, στα οποία ζητείται η πρόσβαση⁴⁵, προκειμένου περί δημοσίων εγγράφων ή «ειδικού εννόμου συμφέροντος», προκειμένου περί ιδιωτικών εγγράφων.

Η αρχή της διαφάνειας, παραπέμπει περαιτέρω στη δυνατότητα ελεύθερης και αδιακόλυτης πρόσβασης των πολιτών και στα εθνικά και των κοινοτικά όργανα όσο και των και στη διαφάνεια της λειτουργίας τους. Η διαφάνεια συνδέεται με το αίτημα των πολιτών για την ευρύτερη πρόσβαση στις πληροφορίες και στα έγγραφα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των μελών της⁴⁶ καθώς και για την αυξημένη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων η οποία θα συνέβαλλε στη δημιουργία αισθήματος εγγύτητας με την Ένωση και τα κράτη μέλη.

⁴⁰ Βλ: Μελέτη της Μαρίας - Δάφνης Παπαδοπούλου, «Το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας ως λόγος περιορισμού του δικαιώματος γνώσης εγγράφων της Διοίκησης.» Σε Μελέτη της Μαρίας - Δάφνης Παπαδοπούλου, ΧΡΙΑ 2014, 309.

⁴¹ Βλ. Μελέτη του Εμμανουήλ Ι.Λασκαριδής, «Το κλειδί της πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα :Εισαγγελική Παραγγελία ή Αδεια Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα,» δημοσιευμένη στο ΔΙΜΕΕ 2012, 314.

⁴² Βλ: την με αριθμό 2629/2006 Απόφαση του ΣτΕ, σχετικά με την δημοσιοποίηση ονομάτων απαλλαγέντων από την στράτευση (ΝοΒ 2007,199).

⁴³ Βλ:Γέροντας Α. «Η προστασία του πολίτη από ηλεκτρονική επεξεργασία προσωπικών δεδομένων», Αθήνα-Κομοτηνή 2002

⁴⁴ Βλ:Π.Δόνου «Η συνταγματική κατοχύρωση του δικαιώματος προστασίας του πολίτη από την επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων και της αντίστοιχης ανεξάρτητης αρχής σε : Γ, Παπαδημητρίου (επιμ)Αναθεώρηση του Συντάγματος και εκσυγχρονισμός των θεσμών», 2000.σελ 107

⁴⁵ Βλ ΣτΕ 1214/2000, ΔΔ 2001.1201

⁴⁶ Βλ τον ν 3448/2006 και το άρθρο 5 του ΚΔΔιαδ, και άρθρο 16 του ν. 1599/1986

4.7.2.-ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ: Η διάταξη 9Α του Συντάγματος ορίζει «καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει⁴⁷. Η προστασία προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί όπως νόμος ορίζει».

Ο Ν. 2472/1997 και το πδ 28/2015⁴⁸ για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εφαρμόζεται τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα⁴⁹. Προστατεύει δε μόνο φυσικά και όχι νομικά πρόσωπα.

Κάθε πληροφορία που αφορά ένα φυσικό πρόσωπο, το οποίο μπορεί να ταυτοποιηθεί αμέσως ή εμμέσως (δηλ. και χωρίς παράθεση πλήρων στοιχείων ταυτότητας) αποτελεί “δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα”, σύμφωνα με το άρθρο 2 (α) του Ν.2472/1997, το άρθρο 2 (β) της Οδηγίας (ΕΚ) 95/46 και το άρθρο 2 (α) της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων (28.1.1981).

4.7.3.-«ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ» αποτελεί κάθε πληροφορία που αποδίδεται σε ένα φυσικό πρόσωπο, ακόμη κι αν δεν ταυτοποιείται με το ονοματεπώνυμό του, αλλά μέσα από ένα σύνολο πληροφοριών που το εξατομικεύουν

Εάν τα δημόσια έγγραφα περιλαμβάνουν προσωπικά δεδομένα τρίτων προσώπων, τότε εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν. 2472/1997 και ειδικότερα των άρθρων 4, 5 παρ. 2 εδ. β και ε, 7 παρ.2 και 11 παρ.3 του Ν. 2472/1997⁵⁰.

Με τις πιο πάνω διατάξεις, οι οποίες αποβλέπουν στην προστασία της ιδιωτικής ζωής των φυσικών προσώπων, θεσπίστηκε η απαγόρευση της επεξεργασίας των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, δηλαδή δεδομένων που αφορούν και συνυφαίνονται με την προσωπικότητα του ατόμου.⁵¹

4.7.4.-ΕΥΑΙΣΘΗΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ: Ως ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα ορίζονται η εθνική και φυλετική καταγωγή, οι θρησκευτικές και πολιτικές πεποιθήσεις, η ερωτική ζωή του ατόμου καθώς και οι ποινικές διώξεις και οι ποινικές καταδίκες αυτού. Επεξεργασία δε ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων συνιστά και η ανακοίνωση από την αρμόδια αρχή (Ελληνική Αστυνομία) της σύλληψης φυσικού προσώπου για την διάπραξη εγκληματικής πράξης ή και της άσκησης ποινικής δίωξης σε βάρος του, δεδομένου ότι η επεξεργασία αυτή αφορά στη διάδοση ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων.

Η εν λόγω προστασία των προσωπικών δεδομένων στοιχεί με το, κατ’ άρθρο 6 παρ. 2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ν.Δ/μα 53/1974, ΦΕΚ Α’ 256),

⁴⁷ Βλ. «Μελέτη ΑΝΤΩΝΗ Π.ΑΡΓΥΡΟΥ» Η Αρχή της Διαφάνειας και τα Προσωπικά Δεδομένα ή οι ελεγκτικοί μηχανισμοί του Κράτους και η περίπτωση των προσωπικών δεδομένων »Ελληνική ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ 2008,961.

⁴⁸ Βλ (ΦΕΚ Α 34/23-03-2015) Κωδικοποίηση διατάξεων για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία. στα άρθρα 21-29

⁴⁹ Βλ: 637/2013 ΑΠ (Α’ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ, ΔΙΜΕΕ 2014/125) Παραβίαση προστασίας προσωπικών δεδομένων Περίπτωση αναφοράς δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε **ψυχομετρική πραγματογνωμοσύνη.**

⁵⁰ Βλ.1188/2013 ΔΕΦ ΘΕΣΣΑΛ (ΑΚΥΡ) (ΕΔΔΔΔ 2013/1082) «Τα πρακτικά - αποφάσεις των υπηρεσιακών συμβουλίων περί μετακινήσεων – μεταθέσεων υπαλλήλων δεν αποτελούν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα και είναι νόμιμη η ανακοίνωσή τους σε τρίτο».

⁵¹Βλ. «Επέμβαση σε αρχείο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.»Γνωμοδότηση του Ιωάννη Ιγγλεζάκη, Επικ. Καθηγητή Τμ. Νομικής ΑΠΘ, Δικηγόρου, δημοσιευμένη στη ΠΟΙΝΔ/ΝΗ 2013, 929.

τεκμήριο της αθωότητας του κατηγορουμένου και την, κατ' άρθρο 241 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, μυστικότητα της ποινικής προδικασίας, που αποβλέπουν στην προστασία της προσωπικότητας του κατηγορουμένου. Ωστόσο, η προστασία του ατόμου από την δημοσιοποίηση των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων του δεν έχει απόλυτο χαρακτήρα, αλλά υποχωρεί για την ικανοποίηση μείζονος δημοσίου συμφέροντος, όπως συνιστά, κατά νόμο (άρθρο 7 παρ. 2 περ. ε' υποπ. ββ' του ν. 2472/1997), η εξυπηρέτηση των αναγκών της εγκληματολογικής ή σωφρονιστικής πολιτικής, η οποία αποσκοπεί μόνο στη διακρίβωση των τελεσθέντων εγκλημάτων (π.χ. ανεύρεση υπόπτου) ή στην εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων που επιβάλλουν ποινές και μέτρα ασφαλείας.

4.7.5.-ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ: Αρμόδια για να επιλύει ζητήματα πρόσβασης σε έγγραφα που εμπεριέχουν προσωπικά δεδομένα καθίσταται η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα⁵². Η πρόσβαση σε έγγραφο του Δημοσίου, που περιέχει ευαίσθητα δεδομένα, γίνεται μόνο κατόπιν άδειας της ΑΠΔΠΧ (άρθρο 7 § 2 του Ν. 2472/1997).

Η Αρχή προστασίας Προσωπικών Δεδομένων στις περιπτώσεις αυτές μπορεί να γνωμοδοτήσει προς τις δημόσιες αρχές, να επιτρέψουν ή να απαγορεύσουν την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα⁵³ και να αποφανθεί επί Προσφυγής σε περίπτωση που το αιτούμενο έγγραφο περιέχει προσωπικά του δεδομένα (άρθρο 12 § 4 Ν. 2472/1997) ή ασκεί καταγγελία στην ΑΠΔΠΧ σε περίπτωση που η δημόσια αρχή αρνείται παρανόμως να χορηγήσει έγγραφο με την αιτιολογία ότι αυτό περιέχει προσωπικά δεδομένα τρίτων.

Η δημόσια αρχή, που δέχεται τέτοια αίτηση για χορήγηση στοιχείων που περιέχουν προσωπικά δεδομένα τρίτων, υποχρεούται να αιτηθεί στην ΑΠΔΠΧ τη σχετική άδεια.

Η εισαγγελική γνωμοδότηση (ΕισΑΠ 4/2014) επιμένει πως η Διοίκηση υποχρεούται να χορηγεί τα στοιχεία⁵⁴, εφόσον προσκομισθεί εισαγγελική παραγγελία, άλλως τα όργανα της διαπράττουν παράβαση καθήκοντος. Η ΑΔΠΔΧ⁵⁵ έχει την ακριβώς αντίθετη άποψη, τονίζοντας ότι χωρίς την άδειά της η όποια χορήγηση στοιχείων που περιέχουν προσωπικά δεδομένα τρίτων (πλην του αιτούντος) είναι παράνομη και ελεγκτέα. Η αρχή που παρέχει πρόσβαση στα διοικητικά έγγραφα πρέπει σε κάθε περίπτωση να εφαρμόσει τους κανόνες του ν. 2472/1997⁵⁶. Συνεπώς, πρέπει να τηρούνται οι διατάξεις των άρθρων 4 και 5 ν. 2472/1997, ενώ ειδικώς για τα ευαίσθητα δεδομένα⁵⁷, το άρθρο 7.

⁵² βλ. ενδεικτικά αποφάσεις 53/2000 και 32/2005 της ΑΠΔΠΧ

⁵³ βλ. ενδεικτικά αποφάσεις 53/2000 και 32/2005 της ΑΠΔΠΧ

⁵⁴ Πολίτης αιτήθηκε από Νοσοκομείο την παροχή αντιγράφου για δικαστική χρήση ιατρικού φακέλου τρίτου προσώπου, με το οποίο είχε δικαστική διαμάχη. Το Νοσοκομείο αρνήθηκε τη χορήγηση και ο πολίτης προσκόμισε εισαγγελική παραγγελία χορήγησης των στοιχείων. Το Νοσοκομείο, συμμορφούμενο με τα διατασσόμενα στην παραγγελία, χορήγησε τα εν λόγω στοιχεία. Ακολούθως, ο τρίτος, τα στοιχεία του οποίου δόθηκαν, προσέφυγε στην ΑΠΔΠΧ, η οποία επέβαλε πρόστιμο στο Νοσοκομείο με το αιτιολογικό ότι δεν ζήτησε την άδεια της για την παροχή των στοιχείων.

⁵⁵ βλ Απόφαση ΑΔΠΔΧ 58/2014

⁵⁶ Βλ. ΣτΕ 2252/2005

⁵⁷Βλ: Βενιζέλος Ε: Σχόλιο στη 510/2000 Απόφαση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα για ταυτότητες, ΤοΣ2000,ΣΕΛ 93 επ

-Η πρόσβαση σε έγγραφο, που περιέχει ευαίσθητα δεδομένα, γίνεται μόνο κατόπιν άδειας της ΑΠΔΠΧ (άρθρο 7 § 2 του Ν. 2472/1997). Η δημόσια αρχή, που δέχεται τέτοια αίτηση, υποχρεούται να αιτηθεί στην ΑΠΔΠΧ τη σχετική άδεια.

Με βάση την συνταγματική αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 § 3 Σ) εφόσον ζητούνται έγγραφα τα οποία εμπεριέχουν απόρρητα στοιχεία ή προσωπικά δεδομένα τρίτων προσώπων και τα στοιχεία αυτά μπορούν να αποσπαστούν από το υπόλοιπο έγγραφο, η Διοίκηση υποχρεούται να παρέχει τη μερική πρόσβαση ή την πρόσβαση σε τροποποιημένη έκδοσή του, από την οποία έχουν αφαιρεθεί τα υπό κρίση στοιχεία.

4.7.6.-ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΥ ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ «ΑΠΛΑ» ΔΕΔΟΜΕΝΑ:

Ειδικότερα:

1.- Αν το αιτούμενο έγγραφο, περιέχει **προσωπικά δεδομένα** του αιτούντος, τότε το δικαίωμα πρόσβασης καθίσταται απόλυτο (άρθρο 5 ΚΔΔ σε συνδυασμό με άρθρο 12 Ν. 2472/1997). Σε περίπτωση που η δημόσια αρχή αρνείται την χορήγηση τέτοιου εγγράφου, υποχρεούται να κοινοποιήσει την άρνησή της στην ΑΠΔΠΧ και να ενημερώσει τον αιτούντα ότι έχει δικαίωμα προσφυγής στην τελευταία (άρθρο 12 § 4 Ν. 2472/1997).

2.- Αν το αιτούμενο έγγραφο περιέχει **προσωπικά δεδομένα τρίτου προσώπου**,⁵⁸ τότε η δημόσια αρχή υποχρεούται να το χορηγήσει, αφού η χορήγηση είναι αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρεώσεως της αρχής, που επιβάλλεται από το άρθρο 5 του ΚΔΔ, εφόσον φυσικά πληρούνται οι προϋποθέσεις που οι διατάξεις του άρθρου αυτού θέτουν (άρθρο 5 § 1β του Ν. 2472/1997, βλ. Γνωμ. 6/2013 ΑΠΔΠΧ)⁵⁹. Προηγουμένως όμως από την χορήγηση η δημόσια αρχή οφείλει να ενημερώσει το πρόσωπο⁶⁰, τα στοιχεία του οποίου αναφέρονται στο έγγραφο⁶¹ (άρθρο 11 § 3 Ν. 2472/1997).

Σε κάθε περίπτωση, **το δικαίωμα γνώσης ενός διοικητικού εγγράφου δεν μπορεί να συγκριθεί με το αγαθό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας που διατρέχει τον κίνδυνο να προσβληθεί με τη γνωστοποίηση σε τρίτους στοιχείων προσωπικού χαρακτήρα**⁶².

⁵⁸ Βλ ΣτΕ 3135/2015 «Η τήρηση του δημοτολογίου και η χορήγηση πιστοποιητικών οικογενειακής καταστάσεως συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Με ευθύνη των υπηρεσιών του Δήμου έλαβε χώρα χορήγηση προσωπικών δεδομένων σε τρίτο χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου τους και χωρίς τη συνδρομή των προϋποθέσεων του νόμου, που δικαιολογούν την άνευ συγκαταθέσεως χορήγησή τους και χωρίς να τηρηθούν τα ενδεικνύμενα μέτρα ασφαλείας. «.

⁵⁹ Βλ 45/2013 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤ ΔΕΔΟΜ) - (ΕΕΜΠΔ 2014/145) Για την πρόσβαση σε ευαίσθητα δεδομένα υγείας, όπως είναι το πλήρες ιστορικό νοσηλείας, πρέπει να τηρούνται οι διατάξεις του ν. 2472/1997. Το νοσηλευτικό ίδρυμα, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, οφείλει να ενημερώσει προηγουμένως το υποκείμενο των δεδομένων.

(Παρατηρήσεις Βασιλικής Γ. Σαμαρτζή στην ΕΕμπΔ 2014/147)

⁶⁰ Βλ 1437/2014 ΕΦ ΑΘ (ΜΟΝ), ΝΟΒ 2014/849, ΑΡΜ 2014/1868)

⁶¹ Βλ. 763/2010 ΣΤΕ.Η αιτούσα παραβίασε τις διατάξεις του ν. 2472/1997, διότι συνέλεξε και επεξεργάστηκε προσωπικά δεδομένα, χωρίς την προηγούμενη ενημέρωση και συγκατάθεση του υποκειμένου αυτών, και ανακοίνωσε τα δεδομένα αυτά σε τρίτο, χωρίς την προηγούμενη ενημέρωση του υποκειμένου αυτών

⁶² Πρβλ.. Γνωμοδότηση 16/2003 του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους

5-Η ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ: Κατά τη διάταξη εξάλλου του άρθρου 25 § 1 εδ. β' του ν. 1756/1988, ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών δικαιούται να παραγγέλει τις υπηρεσίες του δημοσίου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου των οργανισμών κοινής ωφελείας και όλων γενικά των επιχειρήσεων του δημόσιου τομέα, να παραδώσουν έγγραφα ή να χορηγήσουν αντίγραφά τους, όταν το ζητήσουν νομικά ή φυσικά πρόσωπα που έχουν δικαίωμα ή έννομο συμφέρον, εκτός αν πρόκειται για έγγραφα από αυτά που αναφέρονται στο άρθρο 261 ΚΠΔ. πρόκειται δηλαδή για έγγραφα που αφορούν διπλωματικό ή στρατιωτικό μυστικό που ανάγεται στην ασφάλεια το Κράτους ή μυστικό που σχετίζεται με το λειτούργημα του υποχρέου ή το επάγγελμά του και δηλωθεί τούτο εγγράφως. Στον περιορισμό αυτό δεν υπόκεινται μόνο τα έγγραφα του άρθρου 261 ΚΠΔ, αλλά και τα αναφερόμενα σε άλλους νόμους που απαγορεύουν τη χορήγηση αυτών⁶³.

5.1.- Η εισαγγελική παραγγελία είναι δεσμευτική για τη Διοίκηση μόνο όταν ο εισαγγελέας ζητά τα στοιχεία στο πλαίσιο άσκησης ποινικής δίωξης (προκαταρκτική εξέταση, προανάκριση, κύρια ανάκριση). Σε αυτή την περίπτωση, η νομιμότητα της χορήγησης κρίνεται με βάση τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας που, ως ειδικότερος, κατ'εξουσιοδότηση του ν. 2472/1997.

5.2.- Η σχετική παραγγελία του Εισαγγελέα, έχει τον χαρακτήρα δικαστικής διάταξης και ως εκ τούτου **πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να μην αποτελεί απλό διαβιβαστικό της σχετικής αίτησης**, χωρίς την ρητή έκφραση γνώμης του συντάκτη της⁶⁴.

Εάν η εισαγγελική παραγγελία φέρει ανωτέρω χαρακτηριστικά, η δημόσια διοίκηση υποχρεούται να συμμορφωθεί, σε περίπτωση δε τυχόν άρνησης είναι ενδεχόμενο να αναζητηθούν ποινικές ευθύνες για απείθεια (άρθρο 169 ΠΚ) ή παράβαση καθήκοντος (άρθρο 259 ΠΚ).

Εξάλλου, οι εισαγγελικές παραγγελίες είναι δεσμευτικές για την υπηρεσία για τη χορήγηση αντιγράφων, έστω και αν στα τελευταία περιλαμβάνονται ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα του ν. 2472/1997⁶⁵, δεδομένου ότι κατά την προαναφερθείσα § 3 του άρθρου 5 ν. 2690/1999. το δικαίωμα προσβάσεως στα έγγραφα παύει να υφίσταται και στην περίπτωση, κατά την οποία παραβιάζεται απόρρητο, τιθέμενο υπό ειδικών διατάξεων, όπως π.χ. το φορολογικό απόρρητο⁶⁶ (άρθρο 85 ν. 2238/1994), ενώ τέτοιο απόρρητο δεν φαίνεται να τίθεται από τις

⁶³ ΓνμΔΕισΑΠ 17/1997, ΓνμδΝΣΚ 94/2001.

⁶⁴ ΕγκΕισΑΠ 5/1998. ΓνμδΝΣΚ 94/2001.

⁶⁵ ΒΛ 3575/2013 ΠΠΡ ΠΕΙΡ ,(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ, Δ/ΝΗ 2014/593) Λήψη εγγράφων από δημόσια υπηρεσία και χρήση τους κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας. Παράδοση του συνταξιοδοτικού φακέλου του ενάγοντος από ασφαλιστικό ταμείο στη δικηγόρο αλλοδαπής εταιρείας. Χρήση ενώπιον αλλοδαπού δικαστηρίου σε εκκρεμή δίκη μεταξύ των εντολέων της και του ενάγοντος, χωρίς άδεια της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. Δεσμευτικότητα της εισαγγελικής παραγγελίας για τη διοίκηση.

⁶⁶ 150/2012 ΓΝΜΔ ΝΣΚ Φορολογικό απόρρητο - Εισαγγελική παραγγελία για χορήγηση φορολογικών στοιχείων σε ιδιώτες α) Η εντολή του Εισαγγελέα για τη χορήγηση στοιχείων προς ιδιώτες, από τις Δ.Ο.Υ., απορρήτων, κατά το άρθρο 85 του Κ.Φ.Ε., δεν είναι δεσμευτική για τη φορολογική αρχή, εφόσον η εισαγγελική εντολή δεν περιέχει ρητή έκφραση γνώμης περί του

διατάξεις του ν. 2472/1997. Άλλωστε ο ν. 2690/1999 είναι μεταγενέστερος του ν. 2472/1997 και επομένως αν ο νομοθέτης ήθελε να θεσπίσει απόρρητο ως προς την πρόσβαση στα έγγραφα, αμέσως συνδεδεμένο με το αντικείμενο του ν. 2472/1997, θα το όριζε ρητώς κατά τη θέσπιση του ν. 2690/1999⁶⁷.

5.3.- Κατά τα λοιπά, η τυποποιημένη εισαγγελική παραγγελία με την ένδειξη “δια τα καθ’ υμάς περαιτέρω” ή “για τις περαιτέρω ενέργειες” ή “παραγγέλλουμε τη χορήγηση γιατί ο αιτών έχει έννομο συμφέρον” δεσμεύει τη Διοίκηση με την έννοια ότι αποτελεί επιτακτική εντολή προς διερεύνηση του αιτήματος. Αυτό σημαίνει ότι η Διοίκηση δεν υποχρεούται να χορηγήσει το δημόσιο έγγραφο

5.4.- Όταν το αιτούμενο δημόσιο έγγραφο περιέχει απλά δεδομένα, η Διοίκηση οφείλει να ερευνήσει αν το αίτημα εμπίπτει σε κάποια από τις περιπτώσεις του άρθρου 5 του ν. 2472/1997. Αν, η Διοίκηση έχει εύλογες αμφιβολίες για τη νομιμότητα της χορήγησης, τότε μπορεί να απευθύνει σχετικό αίτημα στην Αρχή.

Όταν το αιτούμενο δημόσιο έγγραφο περιέχει ευαίσθητα δεδομένα (άρθρο 2 στοιχ. β’ του ν. 2472/1997), η Διοίκηση πρέπει υποχρεωτικά να λάβει την προηγούμενη άδεια της Αρχής για τη χορήγηση (άρθρο 7 παρ. 2 του ν. 2472/1997).

5.5.- Όταν το αιτούμενο δημόσιο έγγραφο περιέχει δεδομένα μόνο του ίδιου του αιτούντος (είτε απλά είτε/και ευαίσθητα), τότε η Διοίκηση πρέπει άνευ ετέρου να χορηγήσει το έγγραφο κατ’ εφαρμογήν του άρθρου 12 του ν. 2472/1997 (δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου).

6.- Η απόφαση 4588/2015 ΣτΕ, αντιμετώπισε επιτυχώς το ζήτημα της μη χορήγησης διοικητικών εγγράφων τα οποία δεν ετηρούντο από την Υπηρεσία στην οποία υπεβλήθη η αίτηση χορηγήσεως των εγγράφων ενώ κατά το «άρθρο 4 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η υπηρεσία όφειλε να παραπέμψει το σχετικό αίτημα στο αρμόδιο όργανο για τη διεκπεραίωσή του⁶⁸ Άλλωστε **υφίσταται υποχρέωση των δημοσίων υπηρεσιών να αποφαίνονται επί αιτημάτων των πολιτών εντός ορισμένης προθεσμίας⁶⁹**. Το χρηματικό

απορρήτου των χορηγουμένων στοιχείων και περαιτέρω παραγγελία του εισαγγελικού λειτουργού προς την αρμόδια διοικητική αρχή για τη γνωστοποίηση στον αιτούντα των αιτουμένων στοιχείων, αλλά αποτελεί απλώς διαβίβαση προς αυτήν της σχετικής αιτήσεως προς αξιολόγηση του περιεχομένου της και για τις περαιτέρω νόμιμες ενέργειες της αρμοδιότητάς της.
⁶⁷ (ΓνωμΕισΑΠ 1/2005 ΤΝΠ-Νόμος).

⁶⁸ » πρβλ. ΣτΕ (1205/2009, 4026/2010, 807/2013, 571/2015, 842/201).

⁶⁹ Στην παρ. 1 του άρθρου 4 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, , ορίζονται τα εξής: «α. Οι δημόσιες υπηρεσίες, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, όταν υποβάλλονται αιτήσεις, οφείλουν να διεκπεραιώνουν τις υποθέσεις των ενδιαφερομένων και να αποφαίνονται για τα αιτήματά τους μέσα σε προθεσμία πενήντα (50) ημερών, εφόσον από ειδικές διατάξεις δεν προβλέπονται μικρότερες προθεσμίες. Η προθεσμία αρχίζει από την κατάθεση της αίτησης στην αρμόδια υπηρεσία και την υποβολή ή συγκέντρωση του συνόλου των απαιτούμενων δικαιολογητικών, πιστοποιητικών ή στοιχείων. Αν η αίτηση υποβληθεί σε αναρμόδια υπηρεσία, η υπηρεσία αυτή οφείλει, μέσα σε τρεις (3) ημέρες, να τη διαβιβάσει στην αρμόδια και να γνωστοποιήσει τούτο στον ενδιαφερόμενο. Στην περίπτωση αυτή η προθεσμία αρχίζει από τότε που περιήλθε η αίτηση στην αρμόδια υπηρεσία. Για υποθέσεις

ποσό, το οποίο η Επιτροπή του άρθρου 5 παρ. 13 του ν. 1943/1991 επιβάλλει σε δημόσια υπηρεσία σε περίπτωση παραβάσεως των προθεσμιών αυτών να καταβάλει σε πολίτη, έχει πάντοτε το χαρακτήρα κύρωσης. (βλΣτΕ 2860/2013, ΣτΕ 2826/2014)

ΠΗΓΕΣ:

1.- Σπ. Βλαχόπουλος, Διαφάνεια της κρατικής δράσης & προστασία προσωπικών δεδομένων, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, **Αθήνα-Κομοτηνή, 2007**

2.- Γ. Γεραπετρίτης, Το δικαίωμα του πολίτη για πρόσβαση στα διοικητικά στοιχεία : τάσεις και προτάσεις, ΠειρΝ 1997, σ. 369-381

3.-Α. Γέροντας, Τα δικαιώματα πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα, ΔτΑ 7/2000, σ. 567-598

4.-Γέροντας Απ., Λύτρας Σ., Σιούτη Γλ., Παυλόπουλος Πρ., Φλογαίτης Σ., Διοικητικό Δίκαιο, 2004

5.- Γεωργιάδη- Σταθόπουλου, Ειδ.Ενοχ

6.-Δημητρόπουλος Γ. Α, Η επίδραση της σύγχρονης τεχνολογίας στα συνταγματικά δικαιώματα (Επιθεώρηση δημοσίου δικαίου και διοικητικού δικαίου, ΕΠΔΔΔΔ 2/2002

7.- Χ. Δετσαρίδης, Το δικαίωμα γνώσης των διοικητικών εγγράφων, Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2006

8.-Π.Λαζαράτος, Εύλογο ενδιαφέρον προς χορήγηση διοικητικών εγγράφων στη νομολογία του ΣτΕ, Δίκη 29 (1998), σ. 1229-1236

9.Ιγγλεζάκης Δ Ιωάννης, Ευαίσθητα Προσωπικά Δεδομένα, εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα, 2003

10.-Ε. Πρεβεδούρου, Πρόσβαση στα έγγραφα και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, με αφορμή πρόσφατες νομολογιακές εξελίξεις και νομοθετικές πρωτοβουλίες στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΤοΣ 1/2011, σ. 61 –Ιδίας: Το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα (Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, 23-11-2015) σε: www.prevedourou.g

11.-Π.Παυλοπουλος: (1986) Η αστική ευθύνη του δημοσίου, Σάκκουλας Αντ. Ν.

12.- Ε. Σπηλιωτόπουλος, ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ,2015

αρμοδιότητας περισσότερων υπηρεσιών, η προθεσμία του πρώτου εδαφίου παρατείνεται κατά δέκα (10), ακόμη, ημέρες». Επίσης, στο άρθρο 5 του ίδιου Κώδικα, όπως η παρ. 6 του άρθρου αυτού αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 3230/2004, ορίζονται τα εξής: «1. Κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις ... 2. ... 6. Η χρονική προθεσμία για τη χορήγηση εγγράφων κατά τις παραγράφους 1 και 2 ή την αιτιολογημένη απόρριψη της σχετικής αίτησης του πολίτη είναι είκοσι (20) ημέρες». Περαιτέρω, ο ν. 1943/1991 (Α' 50) ορίζει στην παρ. 7 του άρθρου 5, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 3242/2004, ότι: «Σε περίπτωση μη τήρησης των προθεσμιών που προβλέπονται στις διατάξεις του ν. 2690/1999..., όπως ισχύουν, καταβάλλεται στον αιτούντα, από τον οικείο φορέα, πλήρης αποζημίωση.», (Σκέψεις της 2826/2014 ΣτΕ)

ΑΝΤΩΝΗΣ Π.ΑΡΓΥΡΟΣ 28/3/2016

argyros.office@gmail.com